

A Pécsi Ítéltábla dr. Martin Zoltán ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) I. rendű, **II.rendű felperes neve** (II. rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek - dr. Frizzi Tamás ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2012. március hó 20. napján kelt, 15.P.21.118/2011/22. számú ítélete ellen a felperesek részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az alperesnek 15 napon belül 298.450,- (kettőszázkilencvennyolcezer-négyszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az állami adóhatóság felhívására 1.969.200,- (egymillió-kilencszázhatvankilencezer-kettőszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperesek - jogelődjük, a P. Kft. és alperes között 2008. november hó 3. napján létrejött hitelszerződés, alperes üzletszabályzatának, és az 1996. évi XLVIII. tv. (Köztv.) 32. §-ának megsértése miatt bekövetkezett kár megfizetése iránt előterjesztett - keresetét elutasította. Kifejtette, hogy a P. Kft. és a felperesek között a perbeli követelés tárgyában létrejött engedményezési szerződés semmisségére az alperes nem hivatkozhat, ezért érdemben vizsgálta a kártérítési igény jogalapját. Megállapította, hogy alperes a hitelszerződés, valamint a kapcsolódó opciós és óvadéki szerződések alapján a felperes jogelődjé által óvadékként átadott, majd a 2009. május hó 4. napján kelt csereszerződés alapján ezek helyébe lépett, 099-....840. és

099-....841. számú közraktári jegyek birtokában 2009. június hó 10. napján értesítette a közraktárt annak érdekében, hogy a hitel adatai a közraktár által vezetett letéti könyvbe bejegyzésre kerüljenek. Álláspontja szerint, mivel az értesítési kötelezettség határidejére a Közr. tv. előírást nem tartalmaz, késedelem, szerződésszegés az alperes terhére nem állapítható meg. Alaptalannak találta a felpereseknek a hitelszerződés 2.2.b. pontjára és az üzletszabályzat 7. pontjára hivatkozását is, mivel a 2.2.b. pont a felperesek jogelődje - és nem az alperes - kötelezettségét rögzítette. Kifejtette, hogy a Közr. tv. 32. § (1) bekezdése alapján az alperesnek nem kötelezettsége az, hogy az áru értékesítését követelje, ez csak egy lehetőség számára, ezért az alperesi kárenyhítési kötelezettség megsértése nem áll fenn. Megállapította mindennek alapján, hogy felperesek nem bizonyították az alperes jogellenes, szerződésszegő magatartását, így a kártérítési keresetük alaptalan.

Az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra, újabb határozat hozatalára utasítását kérték. Az elsőfokú eljárás során előadottak szerint továbbra is hivatkoztak arra, hogy az alperes a közraktárban elhelyezett áruk tulajdonosának és fedezetváltozásnak a bejelentését elmulasztotta a közraktár felé, ennek folytán foglalta le a rendőrség a felperes tulajdonát képező, közraktárba elhelyezett étkezési búzát, mely foglalás az áru értékesítését megghiúsította. Utaltak arra, hogy az árujegy és zálogjegy egyaránt az alperes birtokában volt 2009. május hó 4. napjától, az árujegy felperesi jogelőd részére történő kiadását az alperes elmulasztotta, holott biztosítékként annak birtoklása számára sürgősen volt. A fellebbezési tárgyaláson hivatkoztak arra is, hogy az alperes kártérítési felelősségét megalapozza, hogy nem értesítette a közraktárt az áru tulajdonjogának változásáról, arról, hogy a búza a P. Kft. tulajdonába került, illetve nem jelentette be a közraktárnak a közraktári jegyek forgatását. Utaltak az alperesi magatartás felróhatósága körében arra, hogy az alperes gazdasági erőfölénnyel visszaélve, tisztességtelen piaci magatartással túlbiztosította a hitelszerződést a közraktárjegyekre vonatkozó óvadéki szerződés megkötésével.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai alapján a fellebbezés és a fellebbezési eljárás során tett felperesi tényállítások tartalmára tekintettel az alábbiakkal kiegészíti:

A P. Kft. és az alperes között 2008. november hó 3. napján létrejött óvadéki szerződés 10. pontja értelmében a felperesek jogelődje tudomásul vette, hogy az alapszerződésből származó fizetési kötelezettségek fennállásáig a közraktári

jegyeket a bank pénzügyi biztosítékként kezeli, az óvadékot adó közraktári jegyek feletti önálló rendelkezési joga a bank - mint kedvezményezett - javára az alapszerződésből származó fizetési kötelezettségek fennállásáig megszűnik, továbbá tudomásul vette, hogy amennyiben a kedvezményezett bank óvadéki jogát jelen szerződés alapján érvényesíti, úgy a rendelkezéssel érintett közraktári jegyek tekintetében a tulajdonjoga megszűnik.

A P. Kft. és M.-H. Zrt. által 2009. május hó 4. napján megkötött 1/V/0504/2009. számú szerződés alapján a M.-H. Zrt. az 1000 tonna étkezési búzára vonatkozó áru és zálogjegyeket a P. Kft.-re forgatás útján átruházta.

A P. Kft. a közraktári jegyeket üres forgatmánnyal adta az alperes birtokába. A 099-....840., 099-....841. számú közraktári jegyek (árujegy és zálogjegy) átadás-átvétele a felperesi jogelőd és alperes között 2009. május hó 4. napján írásbeli átvételi elismervénnyel, a sorszámok feltüntetésével történt meg.

A P. Kft. és G. Kft. között 2009. június hó 15. napján 500 tonna étkezési búzára 2009. június 30. teljesítési határidővel megkötött adásvételi szerződés 4. pontja szerint az eladó, P. Kft. a banki tehermentesítés után a közraktár jegyeket a saját bankjában átadja.

A P. Kft. az alperes felé fennálló hiteltartozását 2009. szeptember hó 6. napján rendezte.

A fenti kiegészítéssel az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása helyes, és helyes az abból levont jogi következtetés is.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a hivatkozott jogszabályok és az egységes bírói joggyakorlat alapján, hogy az alperes közvetlen jogi érkeltség hiányában a felperesek és jogelődjük közötti engedményezési szerződés érvénytelenségére nem hivatkozhat. A másodfokú bíróság az e körben kifejtett jogi indokokkal mindenben egyetért.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes kártérítési igénye alaptalan, azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását az alábbiak szerint egészíti ki és pontosítja:

Felperesek kártérítési igényüket arra alapították, hogy az alperes mulasztásával okozati összefüggésben következett be káruk. A károkozó magatartás - a károkozás általános törvényi tilalma folytán - jogellenes, ha csak jogszabály az adott károkozást jogszerűnek nem minősíti, meg nem engedi. Mindez azzal a következménnyel jár, hogy a jogellenességet a károsultnak az eljárás során nem kell bizonyítania.

A kártérítés további feltétele a károsult által sérelmezett magatartás és a bekövetkezett kár között okozati összefüggés. Okozati összefüggést akár aktív,

vagyis tevőleges, akár passzív magatartás, vagyis mulasztás megalapozhat. A mulasztás azonban csak akkor alapoz meg kártérítési felelősséget, ha az aktív magatartás kifejtése szerződés vagy jogszabály alapján a mulasztónak kötelezettsége lett volna. Ezt a jogi álláspontot fejt ki a Ptk. kommentárja a 339. §-hoz fűzött is. A perben ezért a felpereseknek azt kellett bizonyítaniuk, hogy az alperes jogszabályi, vagy szerződéses kötelezettségét mulasztotta el, és e mulasztásával okozati összefüggésben következett be káruk.

Felperesek fellebbezési tárgyaláson tett nyilatkozata szerint az alperes elmulasztotta annak bejelentését a közraktár felé, hogy az áru a M.-H. Zrt.-tól a P. Kft. tulajdonába került. Az áru tulajdonjoga változása bejelentésére az alperest sem a felek közötti szerződés, sem jogszabály nem kötelezte. Felperesek az elsőfokú eljárás során ilyen mulasztásra nem is hivatkoztak, és eredményesen erre a másodfokú eljárás során sincs lehetőségük, mivel a Közraktári törvény 23. § (1) bekezdés alapján a közraktár nem köteles vizsgálni, hogy a letevő tulajdonosa-e az árunak, és nem felel azért, hogy a letevő azonos-e azzal a személlyel, akit a közraktári jegy letevőként megjelöl, tehát a közraktár szempontjából az áru tulajdonjoga közömbös, az áru kiszolgáltatására a Közraktári törvény 29. §-a alapján a közraktári jegy birtoklása jogosít fel.

Megjegyzzi a másodfokú bíróság, hogy a Közraktári törvény 24. §(1)-(2) és (3) bekezdése meghatározza a közraktári jegy kötelező és lehetséges tartalmi elemeit, melyek között a közraktárban elhelyezett áru tulajdonjogára vonatkozó nyilatkozat, adat nem szerepel. Mindennek alapján, mivel alperesnek az áru tulajdonjoga bejelentésére jogszabályi vagy szerződéses kötelezettsége nem állott fenn, nincs olyan mulasztás, amely felperesek hivatkozásának megfelelően az alperes kártérítési felelősségét megalapozná.

Alapítan felpereseknek az a hivatkozása is, mely szerint az alperes a közraktári jegy átforgatása bejelentésének elmulasztásával okozott kárt. A Közraktári törvény 27. § (1) és (2) bekezdés együttes értelmezése alapján a 27. § (2) bekezdése arra az esetre írja elő meg a zálogjegy első forgatásának letéti könyvbe történt bejegyzését, ha a zálogjegy átruházása az árujegy átruházásától külön történik. Ez esetben, ha a zálogjegy birtokosa a zálogjegy önálló forgatása bejelentését elmulasztja, viseli a bejegyzés elmaradásából eredő kárt. E rendelkezés célja az, hogy a zálogjegy birtokosa követeléséhez hozzájusson annak révén, hogy az áru kiszolgáltatására csak akkor kerülhet sor, ha az árujegy birtokosa a zálogjegyen feltüntetett követelés összegét a közraktárnál letétbe helyezi (29. § (1) bekezdés b) pont), ekkor a 29. § (3) bekezdése alapján a közraktár köteles a zálogjegy birtokosát a letétbe helyezésről értesíteni.

A perbeli esetben azonban az árujegy és a zálogjegy forgatása nem vált el egymástól, a zálogjegy átruházása nem külön történt, ezért alperesnek nem volt a Közraktári törvény 27. §-on alapuló bejelentési kötelezettsége, nem volt ezért e tekintetben sem kártérítési felelősséget megalapozó mulasztás részéről.

Tévesen hivatkoztak a felperesek a fellebbezési eljárás során arra is, hogy az alperes az árujegy kiadásának elmulasztásával okozott kárért felelne a felperesek felé. Alperes -egyrészt mivel a Ptk. 270.§-a alapján az óvadéki szerződés fogalmi eleme a követelés biztosítékául szolgáló értékpapír átadása, másrészt mivel a közraktári jegy birtoklásának feltételeiről, időtartamáról, a felperes jogelőd jogainak alperesi birtoklás idejére történő korlátozásáról a kiegészített tényállás szerint a felperesi jogelőddel szerződésben állapodott meg - jogszerűen tartotta birtokban a közraktári jegyeket. Utal e körben a másodfokú bíróság arra is, hogy felperesek az elsőfokú eljárás tartalma alatt nem is hivatkoztak arra, hogy az alperestől a közraktári jegy kiadását kérték volna.

A másodfokú eljárásban hivatkozott ezen tényállítást egyrészt semmilyen bizonyíték nem támasztja alá, erre az elsőfokú eljárás során sem ajánlottak fel bizonyítást, kizárólag arra kérték Sz. R. tanúkéni kihallgatását (P.21.118/2011/22. számú jegyzőkönyv), hogy a közraktári jegyek kapcsán mi volt az eljárás módszere, miért tartották benn a közraktári jegyeket, miként nyilatkozott alperes az értesítésről, mi volt a bank ezzel kapcsolatos eljárási rendje. Másrészt e tényállítás közömbös a kereset szempontjából, mivel a felperesi jogelőd az alperestől a közraktári jegy kiadását jogszerűen nem igényelhetette.

Mivel a felperesek által a kártérítési felelősség alapjául megjelölt mulasztások a fentiekben kifejtettek szerint nem jelentik szerződésen vagy jogszabályon alapuló kötelezettség elmulasztását, nincs okozati összefüggést megalapozó releváns magatartás, a kártérítési felelősség alapvető eleme hiányzik, ezért az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg. Erre tekintettel szükségtelen további tényállási elem vizsgálata, így a másodfokú bíróság mellőzte a felpereseknek a felróhatóság körében tett - a túlbiztosítás, tisztességtelen piaci magatartás, gazdasági erőfölénnyel visszaélésre vonatkozó - tényállításainak értékelését.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése alaptalan volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte felperest az alperesek másodfokú eljárásban felmerült költsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (1), (2) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj megfizetésére.

A Pp. 78. §-a és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-a szerint kötelezte a felpereseket a feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére

P é c s, 2013. január 23.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyöngyösiné Dr. Antók Éva s.k. előadó bíró,
Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró